

Гуманітарна складова у світлі сучасного навчання

Самойленко Т.О.

Старший викладач

Одеський національний медичний університет

Нетребчук Л.М.

Старший викладач

Одеський національний медичний університет

Гуманітарна освіта – це важливий засіб формування світогляду, відіграє основну роль у загальному розвитку людей, у їх розумовому, моральному та культурному вихованні. Гуманітарній освіті притаманна функція соціалізації людини, розкриття та узагальнення науково осмисленого соціального досвіду. В цьому контексті система гуманітарної освіти органічно поєднується з виховною роботою в закладах освіти.

Цілком очевидно, що гуманна, тобто цілісна, людська, культурна особистість не може сформуватись без гуманітарної освіти. Сьогодні прокладає собі дорогу тенденція до підвищення престижу предметів гуманітарного кола, а особливо мов, передусім це посилення орієнтації на діяльність у сфері духовного виробництва. В перспективі історичного розвитку різниця між гуманітарними, точними та природничими знаннями втрачає характер протилежності та відмінності. Тут гуманітаризація освіти не припускає повного злиття гуманітарної, точної, природничої підготовки і тим більше витіснення гуманітарних дисциплін природничими і точними науками. Мова йде про те, що в освіті, особливо в середній, обов'язково має бути гуманітарна основа.

Одним з основних принципів реформування змісту сучасної освіти України окрім диференціації та інтеграції є гуманітаризація. Гуманітаризація змісту на всіх рівнях освіти є виявом нового мислення світової спільноти стосовно глобальних проблем розвитку людства. Вона передбачає передусім посилену увагу до особистості загалом, створення найбільшого сприяння розвитку всіх її здібностей, фізичних і моральних якостей. Пріоритетна роль гуманітаризації навчання належить мовній, літературній, естетичній освіті, людинознавчим наукам, завдяки яким здобувачі освіти краще пізнають світ людей і себе, опановують уміння самоорганізації та саморегуляції поведінки. Гуманітаризація визначає, що людина у взаєминах із природою є не володарем, а її частиною.

Таким чином, переорієнтація освіти з виробництва на культуру передбачає не стільки підготовку спеціаліста, скільки формування людини. Відбувається осмислення того, що у людини культури більше можливостей як у спеціаліста, на відміну від вузько підготовленого фахівця. Тому вкрай необхідно, щоб сучасна система освіти дійсно охоплювала також розвиток загальної культури здобувачів освіти. Орієнтація системи освіти на культуру – необхідна передумова того, щоб вона розвивалась в усіх сферах життєдіяльності та перш за

все у сфері дозвілля. Гуманітарна освіта нереалізована повною мірою не тільки всередині загальної, але й у сфері спеціалізованої вищої освіти. Гуманітаризація вищої освіти пропонує формування і збереження у здобувачів освіти в процесі навчання світоглядного змісту в обраній галузі знань, відношення до своєї спеціальності не як до безликої сфери дійсності, а як до особливого, життєвого підґрунтя, в якого є своя історія з дійовими особами та сюжетами [1; с.8]. Суспільству потрібен спеціаліст, для якого соціальне, економічне, культурне мислення в процесі професійної діяльності стало життєвою потребою. В історичній перспективі вузько-технократичне мислення безперечно перетворюється у непрофесійне за своєю суттю [2; с.4].

Завдання гуманітаризації пропонує засвоєння майбутнім спеціалістом широкого кола знань в галузі гуманітарних наук. Але при цьому важливо не просто опанувати суму цих знань, необхідна також гуманізація мислення, утвердження моралі гуманізму в якості життєвої позиції. Важливу роль тут можуть відіграти і ненаукові форми духовної культури (перш за все мистецтво), які органічно долучаються до процесу виховання. Необхідна умова гуманітаризації освіти при підготовці спеціалістів – етична освіта, яка охоплює осмислення як моральної відповідальності вченого, лікаря, інженера, так і етики професійних взаємовідносин.

Гуманітаризація освіти охоплює не тільки зміст, але й форми та методи навчання. Сучасна вища освіта все ще орієнтована на засвоєння суми знань, а не методів їх отримання. Це сприяє підготовці не стільки творчих, свідомих робітників, скільки «навчених робітників», здатних застосовувати одержані знання, але не рухатись далі, творити, мислити нестандартно. Застосування комунікативно-діяльнісного підходу до організації навчального процесу забезпечує формування мовних, мовленнєвих і комунікативних компетентностей здобувачів вищої освіти. Використання ситуативних завдань, рольові ігри, інтерактивні задачі активізують пізнавальну діяльність, формують навички для подальшого підвищення рівня професійної майстерності.

За умов, що склалися зараз у світі, людський капітал стає джерелом інноваційного розвитку суспільства. У будь-якій сучасній державі у відповідь на вимоги часу заздалегідь повинна бути розроблена та обговорена гуманітарна політика. Державна гуманітарна політика – це цілий комплекс питань: соціальних, інформаційних, інноваційних, інвестиційних і, звичайно, тих, що традиційно належать до цієї сфери – культура, освіта, духовність та ін. Дієвим чинником підвищення інтелектуального потенціалу України має стати здійснення освітянської реформи. Рівень розвитку національної освіти сьогодні є умовою не тільки економічної та політичної самостійності держави, а й передумовою входження її до світової спільноти. Політика у сфері освіти має бути спрямована на підтримку дійсних і створення нових центрів науково-технічної та культурної творчості талановитої молоді. Взагалі, нова політика у цій сфері має відповідати всім вимогам сучасності, національним інтересам України і бути спрямованою на формування умов духовного і культурного розвитку в новому тисячолітті [1, с. 9].

Отже, трансформації, які проходять у системі освіти на сучасному етапі, які називають рухом «Навички XXI століття», виокремлюють навчальні й інноваційні навички, життєві та професійні навички і навички цифрової грамотності. У питанні гуманітаризації освіти слід зосередитися передусім на таких важливих навичках: гнучкість та адаптивність, ініціативність та самостійність, лідерство та відповідальність, навички міжкультурної комунікації. Освітняни, дослідники, науковці, методисти, широко обговорюючи проблеми освіти XXI століття, погоджуються, що гуманітаризація освіти необхідна для успішної праці фахівців сучасного періоду, для формування нової культурно-цілісної особистості, фахівця нової формації, який відповідає новим умовам соціальної політики та національної ідеї, яка стає одним із чинників інтеграції у європейський гуманітарний простір.

Список літератури

1. Семиноженко В. Україна: гуманітарний проект – XXI//Голос України. – 2000. – №37. – С.8-9.
2. Савченко О. Основні напрямки реформування освіти / Шлях освіти. -2002. – №4. – С.2-5.